

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1666. Soc. 127.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

febri, quæ ipsi adhæsit. Constanti vultu pertulit injurias, quas sæpe adversus eum jactabant Regis ministri, apud quos negotiabatur in miserorum utilitatem.

9. Eboræ 5. Augusti P. Benedictus de Valle Ulyssiponenfis. Plurimus erat in nostris ministris. Ubiunque vixit, cum inde remotus erat, multa sui reliquit desideria. Suavitas charum fecit, quæ miseros in angustiis sublevabat. Magnas adversitates toleravit invictâ patientiâ. Duo tirones scholastici Ulyssipone innocentes emisissent animas, Clemens Nobriga tam pius, ut olim videns sacerdotem ægrotantem, omni humanâ ope destitutum, ipsi tanquam mancipium toto morbi tempore inservierit. Alter Franciscus Lopus filius unicus suorum parentum prædixit, caduca omnia contempserat, ut se Deo sacraret. Raptus est, ne forsitan ætas veniens intellectum mutaret.

P. Benedictus
de Valle.

Duo tirones.

10. In Collegio D. Antonii 18. Junii Ludovicus Sylva tria vota solemniter professus. Erat de primaria nobilitate. Germanus secundi comitis Villarismajoris Emmanuelis Tellii Sylvæ. Hic frater multæ virtutis erat, ac exempli in Societate, ubi vitam duxit penè septendecim annis. Quod erat cæcus, pertulit multum, & multò plura passus est. Decubuit ex perniciofa febre, quæ perit, æternum quieturus in Cælo. P. Nonius à Cunea ejus avunculus illi parentavit. Hactenus Codex defunctorum.

Ludovicus
Sylva.

Annus 1666. Soc. 127.

I.

E Borensis Collegium multum doluit obitum P. Sebastiani Mendesii. Contigit 8. Martii. Natus Monfarsali diocesis Ebovensis. Studebat Theologia. Inerat illi Angelica modestia. Vix fuit, qui ejus oculos intueretur. Quamvis illius parentes divitiis abundarent, ne obolum quidem ab ipsis ad usum flagitavit suum, aut oblatum quidquam accepit. Solitam apud nos orationem, & examina conscientiæ in sacello domestico semper obivit. In verbis nemo consideratior; nullum protulit, quod vel leviter alterum offenderet.

Moritur P.
Sebastianus
Mendesius.

2. Diurnam phthisi laborans, nunquam conquestus est aliquid deesse sibi, aut efcas minis suaviter conditas apponi. Charitas, dum valuit, in serviendo ægris, nequit paucis explicari. Docens Ulyssipone jam sacerdos integro anno bis die mundabat ulcera Ludovico Sylvæ, de quo paulò antè, & curata osculabatur, quamvis esset corruptæ materiæ gravis supra modum odor. Addebat huic pietati cætera cubiculi ministeria. Dicitur picta Virginis assumptæ imago, quæ nunc est in altari ad januam communem Ebovensis Collegii, Sebastianum allocuta. Tam innocentis vitæ fuit, tantisque Virginis cliens, ut hæc fama suam mereatur fidem.

3. Idem Collegium die 30. Martii conspexit morientem Joannem Pereira Coadjutorem, natum annos quinque & septuaginta. Aboimum illi patria fuit in diocesi Bracharenfi. Sui gradus amantissimus plurimum indulgit piis exercitationibus, & manuum labori. Collegii Subminister partes suas integerrimè complevit. Adeo magni ejus habita virtus, & veritas, ut, quæ affirmaret, nullus auderet inficiari. Postremis annis tantos perpeffus dolores, ut ipsi forent instar martyrii. Casu incidit in fossam, quo lapsu vertebræ brachii dextri suis locis emota: multum postea sudatum à chirurgis, ut reponerentur; sed incassum: nam violentæ curationes reddiderunt brachium prorsus inutile; & Joanni dederunt amplam, ac diurnam tolerandi materiem. Sic læsus non omisit unquam qualemunque laborem, cujus consuetudo erat ipsi altera natura.

Joannes Pe-
reira.

4. In domo tironum Ulyssipone 8. Martii à vita descivit P. Simon Almeida in sancta ac innocenti senectute. Annis duodecim rexit tirocinium Ebovensis, & viginti scholas Academiæ studiorum Præfectus. Locupletibus ortus parentibus, cum esset eorum hæres unicus, fundavit ex ipsis bonis notum Antonius Franco.

P. Simon Al-
meida.

U u 2

strum

strum Collegium Portalegrense. Numeratur inter Benefactores domicilii tironum.

P. Antonius
Coutus.

5. Loandæ apud Angolanos populares suos, quos plurimum juvit, cum vita labores finivit 10. Julii P. Antonius Coutus. Vixit annos in Collegio Congensi magnâ cunctorum utilitate: nam Lusitanos ibi negotiantes sacris ministeriis intentus curabat ad sanam frugem redigere. Sacerdotes sæculares instruens officii sui commonuerat. In rebus angustiis omnes ad eum, tanquam communem patrem, soliti confugere, ut talem vulgus, & Magnates venerabantur.

Moritur Re-
gina Aloyfia

6. Non debent Annales nostri prætermittere brevem recordationem de Serenissima Regina Aloyfia Gusmania, quæ 27. Februarii interclusâ animâ mortalitatem explevit. Fæmina par suo conjugio Joanni IV. Regi. Fulsit in ea tam celsa indoles, & animus non solum æqualis vincendis quibusque arduis difficultatibus, sed etiam omni fortunâ superior. Rege defuncto, sic res publica à gubernante stetit, ut ne quidem vacillârit: nec visum est Joannem obisse, sed illius animum invictissimum, & profundam mentem in Aloyfiam commigrâsse. Nostram Societatem maximi æstimavit, duosque ex ea delegit confessorios, ut supra diximus. Pro anima illius, Societatis nostræ Benefactricis insignis, quatuor missæ sacrificia à quolibet sacerdote de nostris facta, & quisque non sacerdos quater decurrit Virginis coronam.

Profecti ad
Indiam.

7. Solverunt ad Indiam naves quatuor cum Prorege Joanne Nuncio à Cunea: duas de nostris concendere duodeviginti diversarum nationum. Prætoriam vexit quatuordecim; præerat P. Philippus Marinus, nominatus Japoniæ Episcopus: in ea & duo præclarissimi heroës, Josephus Candonius Italus, qui nostris diebus martyrio est illustratus in regno Tunquinesi, & Thomas Pereira Lusitanus Interamnenfis, fidei columen apud Sinas. Unus fuit ex his, per quos obrenta est in tam vasto Imperio libertas prædicandi legem Christi, & illam impunè sequendi. P. Marinus venerat Japonensis Procurator.

8. In alia navi à S. Benedicto nuncupata ferebantur, Hiacyntus de Magistris, Procurator Coccinensis Provinciæ, Josephus Alvarus, Thomas à Cunea, sacerdotes, & Jacomius Ferreira Italus Coadjutor socius P. Hiacynti. Hic idem est, qui ad Brasiliam Visitator iverat, & jam ex India occasione negotiorum Archiepiscopi Cranganorensis venerat in Europam.

9. Ea navigatio tot, ac tam variis casibus, & erroribus fuit obnoxia, ut longum esset cuncta, quæ acciderunt huic alteri navi, enarrare. Aberant tertio gradu ab æquatore, cum cœperunt teatari morbis. Accessit, quod impetu procellæ dejecti sint funes, & mali. Navis tam nuda mansit armamentis, ut è navali sit visa in undas recens esse missa. Nihil eam juverunt prætoriam, & alia, quæ in conspectu erant, nec illas turbo tetigerat, sed veniente nocte, relicta sociâ, ne mora ipsis noceret, passis velis continuârunt iter suum. Potuit tamen antè P. Hiacyntus efficere, ut P. Josephus Alvarus transportaretur ad prætoriam navem; nam ipsi erat indubitatum suam navem vel ad Brasiliam, vel ad Ulyssiponem appellendam.

Moritur Jaco-
mius Ferreira.

10. Dum morantur, navem aliquo velamine adornantes Brasiliam petituri, torrentes aquarum in Guineæ viciniam impulere. In his tam angustis rebus, habitâ consultatione, ne venti, & impetus currentium aquarum eos raperet ad Americam Castellanam, statutum est, vel Hesperidum insulas, vel Lusitaniam petere. Secundâ Junii octavo gradu ab æquatore ad Aquilonem Jacomium Ferreira socius P. Hiacynti post toleratam ægritudinem piissimè obiit. Præcallebat multis virtutibus: tria, quatuorve officia peregit in Collegiis Venetæ suæ Provinciæ. Ajebat Coadjutores salvari laborando, ut scholasticos nostros studendo. Omnium animos illi devinxerunt virtus, & affabilitas.

Antonius
à Cunea.

11. Aliud vulnus 5. Junii cor læsit Hiacynti, mors Antonii à Cunea, qui cum Hiacynto terrestri itinere ex India Romam venerat. Callebat artem typographicam, cujus secum Hiacyntus ferebat characteres Indicarum litterarum.

rum. Res erat ad fidem propagandam multi momenti. Ideo supra modum Pater ejus mortem doluit, quamquam vidit optimè paratum de vivis abire.

12. Ventis quiescentibus, censuit Gubernator applicandam magis navem ad oram Guineæ, ut ab illis excitatis tonitruum tempestatibus in ea regione frequentibus juvaretur. Nonâ Junii conspectâ continenti, navigabant ab ea distantes non plus sex leucis, tentante plumbo maris altitudinem. Noctis undecimâ comperiunt quinque tantum ulnis abesse fundum. Inter turbationem inexplicabilem jaciunt anchoras, lucente sole vident esse navim in mari vadoso, hinc inde circumstantibus scopulis, miranturque, quonam modo in id loci navis pervenerit absque naufragio.

13. Communis stupor omnium infedit mentes. Nihil occurrebat, torpuit consilium. Mors solum oberfatur ante oculos; non dubitant spem omnem exeundi perditam. Infinitæ sunt jactæ in Cælum preces, plurima vota emissa ad conciliandam DEI misericordis, & Sanctorum opem. Magnis vocibus postulabant peccatorum veniam, & absolutionem. Condonabantur injuriæ. Porro unusquisque expectat navem solvi, ut vel arreptâ tabulâ, vel quidquid obvium haberet, exitum inveniret ad oram continentis. Hæc inter æstu decrescente jam clavus, & navis carina vastum, & planum in fundo lapidem tangebant. Incredibilis erat strepitus & fragor totius navis, cum subsidente mari feriebatur lapis.

14. Hiacynthus, desperatis rebus, conclave adit, ubi jacebat ægrotus P. Thomas à Cunea, providit, quæ in quemcumque casum opus erant. Postea suspensus è collo Crucifixi simulacris ambo egrediuntur ad navis foros: ibi ceteros consolando morituri. Obligârunt se votis plurimis, si sospites evaderent tantum periculum. Interim non cessabant impactiones, & impetus carinæ ad lapidem, continuârunt à secunda post meridiem hora ad octavam noctis.

15. Magister navis sub obtentu explorandi locum commodum jaciendæ anchoræ, scapham in mare missam conscendens, ex oculis abiit, terramque quæsit. Cum suspicarentur milites gubernatorem meditari fugam, nudatis ensibus obstitere. Post immensos horrores, & mortis mille facies metuendas, animadversus canalis inter saxa, ubi erant altiores undæ; eò navis paulatim compulsâ, juvante æstu crescente, natâre cœpit. Id insperati favoris tributum est animabus igne Iustali detentis, quarum opem, promisso magno missarum numero, imploraverant.

16. Post aliquot dies, ac noctes inter assidua mortis pericula, tandem navis egressa est arctissimas angustias. Per id tempus P. Thomas à Cunea cum à longo duorum mensium morbo aliquantum respirasset, & inciperet convalescere, recidit in eundem morbum, quo in dies ingravescente 11. Julii decessit. Erant illius mores religiosissimi. Amissis tam charis focis mæror ingens, tristisque recordatio P. Hiacynthum ita afflixit, ut vel omnem cibum fastidiret. Augusti tertiâ sunt ingressi portum insulæ D. Jacobi.

Moritur P. Thomas à Cunea.

17. Novem & triginta dies illic morabantur. Cælum est admodum insalubre. Mortuus est navis Præfectus. Grassantibus morbis, vix fuit, qui non ægrotaret. Eorum remedium fuit charitas P. Hiacynthi. Plenâ infirmis nave, liquerunt infelicem regionem. Octobris 28. conspexere Berlengas insulas; deinde aggressus est noctu gubernator navis jacere anchoras in sinu Casca-liensis, manè subiturus portum Ulyssiponensem. Cum densissimæ tenebræ mari incubissent, & navis procederet, nisi DEus miseros protexisset, citra dubium impacta esset ad saxa arcis divi Juliani in ostio Tagi. Clamatum est à vigilibus, ut quàmprimùm ab statione tali navem arcerent; aliter perituros. Non secus faciunt, incerti, quò ferantur; sed paulò post animadverterunt se, ostio superato, intra portum esse. Hoc postremo favore patuit omnibus, quàm Deo curæ essent.

18. Eboræ turbatum est in Collegio Purificationis. Author præcipuus quidam Collega Petrus Vaseus Bellus, quem, cum noctu armatus extra Collegium

Turbæ in Collegio Purificationis.

gium deprehensus fuisset à Custodibus, foveretque commercia minus honesta, de Collegio Rector expulit cum tribus aliis ejusdem furfuris. Bellus iniquam vim causans recurrit ad Judicem foraneum, restituitque petit Collegio. Homo parùm doctus, vel nimium præceps, ad cujus forum non pertinebat litigium merè Ecclesiasticum, armatâ manu cum suis satellitibus Bellum reposuit in Collegio. Rector jussit inde rari per apparitorem Universitatis in carcerem Academicum. In itinere habens obviam cohortem Gallorum militum, invocat ejus auxilium. Miles illum sine mora eripiens manibus apparitoris, reducit denno ad Collegium. Unde egressus & Eboræ, & Ulyssipone tot vulgavit adversus Societatem mendacia, tot lites movit, ut aliquot annos nobis faceretur molestum negotium, donec Judicem legitimum postremâ sententiâ importunissimè illius temeritas est omnino distata.

Solvitur Residencia Alpedrinensis.

19. Per summam injuriam, & vexationibus incredibilibus motis adversus Residentiam Alpedrinensem à Canonicis Guardienfibus, & Prætorè Castelbranci, depelluntur nostri ex illa statione, quam tenuerunt annis decem multo oppidi favore, & utilitate.

Annus 1667. Soc. 128.

Princeps Petrus incipit administrati-
onem Regni.

I.
P Princeps Petrus frater germanus Alphonfi Regis die 27. Novembris coepit administrare rem publicam: Magnates enim Regni, cum viderent Alphonfi mentem ad munus inhabilem, exuerunt scepro, ac relegarunt ad Castellum Angrense, ut haberetur in latiori custodia; quanquam postea securius visum palatium Sintrense, quò translatus fuit, ubi & vixit, & obiit, ut suo loco dicitur. Hujusmodi reipublicæ mutationem necessum duco memorare, quòd multis afferat claritatem.

P. Emmanuel
Fernandus
Principis
Confessarius.

2. Auspicatus administrationem regni Petrus, non Regis, sed Principis Regentis nomine, sibi voluit à confessionibus nostrum Emmanuelem Fernandium id temporis Præpositum domus Professæ. De cujus Apostolico spiritum in peste Algarbiensi, tum in sacris missionibus apud Insulanos Assorum suis locis narratum est. Plurimis videbatur, nisi attigisset munus Confessarii, inter illustrissimos Societatis in virtute heroas eminentem locum occupaturus. Non quòd ille minus religiosè aliquid scienter commiserit; sed quòd negotia publica, quibus ex voluntate Principis deesse non potuit, antiquum vitæ tenorem ex parte visâ sunt hebetare.

Eligitur Con-
filiarius, sive
Deputatus
trium statu-
um ordinis,
quid in re
acciderit.

3. Unum fuit, quod magnam labem asperfit bono nomini P. Emmanuelis; quod nisi postea purgatum, procul dubio æternam apud nos infamiam sibi inuississet. Ut suum Confessarium Princeps honoribus auget, eum constituit Deputatum, ut vocant, trium regni ordinum, sive statuum. Unâ cum Marchione Fronteirensi adivit possessionem dicti muneris. In eo concilio tractantur res summi momenti, & à nostro Instituto alienissimæ. Tantæ præterea muneris est autoritatis, ut non nisi regni Optimatibus demandetur. Idcirco nostris dubium non erat, eum honorem dignitatem esse præclaram, voto, quod de non acceptandis dignitatibus emittunt nostri Professi, maxime contrariam.

4. Nihil Societati magis cordi est, quam hujusmodi voti integritas, omnique conatu à se dignitates sæculares arcet, quas scit non aucturas, sed everfuras Societatem. Vix explicari potest, quanta in Professis facta fuerit turbatio. Acerbissimæ litteræ à gravioribus datæ ad Provinciale absentem, ad Generalem Præpositum, ut tanto vulnere pro injuncto sibi munere adferrent medellam. Et si suavia, quæ prudentia dictabat prius tentanda, nihil proficerent remedia, applicarentur urentia, quocunque res caderent.

5. Epistolam Patris nostri Olivæ plenam remediis & consiliis referre operæ pretium duxi, ut si, quod avertat DEus, simile ulcus eruperit, in prom-
ptu